

در سال ۱۴۰۰ متوسط هزینه سالانه یک خانوار شهری و یک خانوار روستایی به ترتیب ۹۳ و ۵۲ میلیون تومان بوده است. طرح آمارگیری هزینه و درآمد خانوار با قدمتی ۵۰ ساله از مهم‌ترین طرح‌های آماری مرکز آمار ایران است. هدف کلی این طرح، برآورد متوسط هزینه‌ها و درآمد یک خانوار شهری و یک خانوار روستایی در سطح کشور و استان‌ها است. در سال ۱۴۰۰ تعداد خانوارهای آمارگیری شده در این طرح ۱۹۶۱۸ خانوار نمونه در نقاط شهری و ۱۸۳۷۰ خانوار نمونه در نقاط روستایی کشور بوده است.

نگاهی به اهم نتایج طرح در سال ۱۴۰۰ در مناطق شهری و روستایی نشان می‌دهد که:

- متوسط هزینه‌ی کل خالص سالانه‌ی یک خانوار شهری ۹۲۵,۰۱۷ هزار ریال بوده است که نسبت به رقم مشابه در سال قبل ۴۹ درصد افزایش نشان می‌دهد. از هزینه کل سالانه‌ی خانوار شهری ۲۴۶,۵۳۷ هزار ریال با سهم ۲۷ درصد مربوط به هزینه‌های خوراکی و دخانی و ۶۷۸,۴۸۰ هزار ریال با سهم ۷۳ درصد مربوط به هزینه‌های غیرخوراکی بوده است. در بین هزینه‌های خوراکی و دخانی، بیشترین سهم مربوط به هزینه گوشت با سهم ۲۱ درصد و در بین هزینه‌های غیرخوراکی بیشترین سهم با ۴۹ درصد مربوط به هزینه مسکن، سوخت و روشنایی بوده است.

- متوسط درآمد اظهار شده سالانه یک خانوار شهری ۱,۱۲۴,۲۱۷ هزار ریال بوده است که نسبت به سال قبل، ۵۱ درصد افزایش داشته است. بر این اساس در سال ۱۴۰۰ رشد متوسط درآمد سالانه خانوارهای شهری بیشتر از رشد متوسط هزینه کل سالانه است. منابع تامین درآمد خانوارهای شهری نشان می‌دهد که ۳۲.۶ درصد درآمد از مشاغل مزد و حقوق بگیری، ۱۶.۵ درصد از مشاغل آزاد کشاورزی و غیرکشاورزی و ۵۰.۹ درصد از محل درآمدهای متفرقه خانوار تأمین شده است.

- مقایسه درصد خانوارهای شهری استفاده کننده از لوازم عمده زندگی در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد که خانوارهای استفاده کننده از اجاق گاز از ۹۸.۹ به ۹۸.۸، تلوزیون رنگی از ۹۸.۱ به ۹۷.۶، جاروبرقی از ۹۱.۵ به ۹۲.۱، ماشین لباسشویی از ۸۷.۳ به ۸۸.۱، یخچال فریزر از ۷۱.۹ به ۷۰.۸، اتومبیل شخصی از ۵۳.۱ به ۵۳.۹، میکروویو و فرهای هالوژن دار از ۱۲.۴ به ۱۱.۹ و ماشین ظرفشویی از ۷.۶ به ۸.۳ درصد تغییر یافته است.

- در سال ۱۴۰۰، عمده ترین نوع سوخت مصرفی ۹۵.۲ درصد از خانوارهای شهری برای گرما، گاز طبیعی (شبکه عمومی) بوده است.

- متوسط هزینه کل خالص سالانه یک خانوار روستایی ۵۱۹,۱۱۹ هزار ریال بوده است که نسبت به سال قبل ۵۲.۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. از هزینه کل سالانه خانوار روستای ۲۰۷,۰۳۴ هزار ریال با سهم ۴۰ درصد مربوط به هزینه‌های خوراکی و دخانی ۳۱۲,۰۸۵ هزار ریال با سهم ۶۰ درصد مربوط به هزینه‌های غیرخوراکی بوده است. در بین هزینه‌های خوراکی و دخانی، بیشترین سهم مربوط به هزینه آرد، رشته، غلات، نان و فرآورده‌های آن با ۲۲.۰ درصد و در بین هزینه‌های غیرخوراکی، بیشترین سهم با ۳۱.۰ درصد مربوط به مسکن، سوخت و روشنایی بوده است.

- متوسط درآمد اظهار شده سالانه یک خانوار روستایی ۶۳۷,۱۳۲ هزار ریال بوده است که نسبت به سال قبل ۵۱.۵ درصد افزایش داشته است. منابع تامین درآمد خانوارهای روستایی نشان می‌دهد که ۳۳.۹ درصد از مشاغل مزد و حقوق بگیری، ۳۱.۲ درصد از مشاغل آزاد کشاورزی و غیرکشاورزی و ۳۵.۰ درصد از محل درآمدهای متفرقه خانوار تأمین شده است.

- مقایسه درصد خانوارهای روستایی استفاده کننده از لوازم عمده زندگی در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد که خانوارهای استفاده کننده از اجاق گاز از ۹۸.۳ به ۹۸.۵، تلوزیون رنگی از ۹۵.۶ به ۹۵.۱، جاروبرقی از ۶۷.۵ به ۶۸.۹، ماشین لباسشویی از ۵۸.۱ به ۵۹.۸، یخچال فریزر از ۵۲.۷ به ۵۵.۲، اتومبیل شخصی از ۳۴.۱ به ۳۵.۹، میکروویو و فرهای هالوژن دار از ۱.۶ به ۲.۱ و ماشین ظرفشویی از ۰.۴ به ۰.۵ درصد تغییر یافته است.

- در سال ۱۴۰۰ عمده ترین نوع سوخت مصرفی ۷۸.۱ درصد از خانوارهای روستایی برای گرما، گاز طبیعی (شبکه عمومی) و ۱۱.۱ درصد نفت سفید بوده است.

متوسط هزینه‌ها و درآمد خانوار بر حسب استان

بررسی متوسط هزینه کل سالانه یک خانوار شهری نشان می‌دهد که استان تهران با ۱,۳۷۶,۹۰۵ هزار ریال بیشترین و استان کرمان با ۵۱۶,۲۰۱ هزار ریال کمترین هزینه را در سال ۱۴۰۰ داشته‌اند.

همچنین استان تهران با ۱,۵۹۸,۸۴۴ هزار ریال بیشترین و استان کرمان با ۷۱۱,۲۸۴ هزار ریال، کمترین متوسط درآمد سالانه یک خانوار شهری را در سال ۱۴۰۰ به خود اختصاص داده است.

بررسی متوسط هزینه کل سالانه یک خانوار روستایی نشان می‌دهد که استان البرز با ۸۴۳,۲۹۴ هزار ریال بیشترین و استان سیستان و بلوچستان با ۲۵۳,۵۸۱ هزار ریال کمترین هزینه را در سال ۱۴۰۰ داشته‌اند.

همچنین استان البرز با ۱,۱۵۱,۱۲۳ هزار ریال بیشترین و استان سیستان و بلوچستان با ۲۵۷,۹۳۸ هزار ریال، کمترین متوسط درآمد سالانه یک خانوار روستایی را در سال ۱۴۰۰ به خود اختصاص داده است.

خاطر نشان می‌سازد که نشریه این طرح به زودی در درگاه ملی آمار به نشانی www.amar.org.ir قابل دسترسی است.